Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Lösnummerpris: 15 öre.

TIDEVARVET

Nr 5 — 2 FEBRUARI

ÅRG. 2 — 1924

REDAKTÖR OCH UTGIVARE:
Ellen Hagen

I REDAKTIONEN:
Elin Wägner

Gerda Lundequist-Dahlström.

Kerstin Hesselgren.

Ada Nilsson.

Honorine Hermelin.

Morgonsol och aftonstjärna,
Alla dagens ljusa timmar,
Alla nattens tysta stunder
Finna uti samma hjärta
Samma hopp och samma smärta,
Samma innerliga bön.
Fastän dold, i milan brinner
Elden, som dess inre tär,
Och om en gång luft han finner,
Lågan upp mot himlen bär,
Och en offerflamma vorden
Stiger klar hon över jorden.

1828 FREDRIKA BREMER

Emilia Fogelklou.

Ellen Hagen.

DEN NYA TONEN

Musikaliska akademien var slösande och vackert dekorerad till Frisinnade Kvinnors stora offentliga möte i Stockholm söndagen den 27 januari. Alldeles som klungor av glada blommor voro insatta i estradens gröna dekorering, så var detta möte insatt som en festlig röd rosett i mötenas enformiga granrisgirland genom livet.

Mötet var knutet vid ett 10-årsminne. Föreningen Frisinnade Kvinnor har nämligen existerat sedan 1914. Det var väl i någon mån därför, som så många av dem, som voro med år 1914 re'n, hade infunnit sig, både av dem som sedan framhärdat och dem, som icke framhärdat. Förövrigt var publiken till stor del en annan än den, som vanligen går tåligt på möten. Det förhållande, att biljetterna redan tidigt blevo svåråtkomliga, gjorde det desto roligare att försöka förskaffa sig en sådan.

En minnesfest blev dock aftonen icke. Doktor Ada Nilsson, som öppnade mötet i sin egenskap av verkställande utskottets ordförande, framkallade minnet av den entusiasm och energi, som kännetecknat föreningen vid dess bildande kort före valen i mars 1914. Men hon dröjde icke länge vid det som varit. Hon upprepade samma appell till kvinnorna att vara med, att sluta till och arbeta för de frisinnade idéerna, som för tio år sedan utgick från samma plats och möttes av så snabbt och kraftigt gensvar.

Den som den gången lyssnade till uppmaningen, och nu åter hörde den, måste säga sig, att den nu efter tio år betydde något helt annat än då. Kvinnorna veta så mycket mera än då. Världskriget har blottat samhällets fundamentala brister som en blixt vid nedslaget upplyser dolda skrymslen och vrår. Kvinnorna eller deras bästa krafter ha också haft mera tid på sig att tränga in i och inifrån bedöma hela den stora samhällsmekanismen, i vilken de erhållit tillstånd att ingå och arbeta.

Men när kvinnornas kunskapare återkomma med sina erfarenheter säga de icke som spejarna till Josua vid återkomsten från Kanaans land att: kom allihop med, det är ett härligt land. Så vitt en lyssnare i salen fattade rätt, så gick som en underton genom de olika anförandena: det som hölls av Riksförbundets ordförande fröken Kerstin Hesselgren, av dess sekreterare fru Ellen Hagen, av lektor Emilia Fogelklou och fröken Honorine Hermelin, detta: att med samhällets nuvarande mekanism, för vars skapande vi äro främmande, trivas vi icke och den anda, som råder, är icke vår. Samhället har byggts färdigt och fullkomnats tekniskt utan oss, men verkligheten är icke där, livet är icke där. Något nytt måste komma, en ny värdering, ett nytt innehåll, en ny politik. Det riktiga är inte att vi lära oss anpassning och en viss teknisk behärskning av detaljer, så att vi bli användbara för enklare sysslor, utan det att vi få vara med om ott omdana samhället, att sätta även vår prägel därpå.

Detta är en ny ton för den, som vet att lyssna, vilket inte alla göra. Det kan tyckas, att det är ungefär detsamma som det som sades under rösträttsagitationen, men den underliggande erfarenheten och viljan äro nya.

Denna ton förenar sig med rösterna från alla de som tröttnat på det som är, som äro otåliga och icke finna sig till rätta i det gamla, det alltför gamla.

Innan publiken skiljdes åt, fick den också inträngande ställt framför sig den imperativa maningen att beakta kallelsens ögonblick, nuets rop till oss alla.

Vad som i programmets sammanställning mest påtagligt skilde detta från andra politiska möten var det konstnärliga inslaget, givet av fru Gerda Lundequist och fröken Astrid Berwald. Frisinnade Kvinnors Riksförbund har all anledning att tacka fru Gerda Lundequist för den glans hennes uppträdande gav åt kvällen, tacka henne i all synnerhet som hon så sällan uppträder och nu så nyligen varit sjuk.

Hon återberättade Selma Lagerlöfs Mamsell Fredrika och deklamerade den lilla dikt av Fredrika Bremer från 1828 som vi i dag återge, samt Victor Rydbergs Klockorna, vilket alltsamman ingick som en del i den högtidliga aftonens stämning.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 9, 3 tr., Stockholm.

REDAKTION:

Redaktör *Ellen Hagen*
Mottagningstid kl. 1—3 e. m. (utom onsdagar).
Telefon Norr 282 42.
Elin Wägner, Lund. Tel. 26 03.

EXPEDITION:

Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 5:50, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:50, månad kr. 0:50. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

per millimeter
Textsida eller särskilt begärd plats ..... 22 öre
Efter text ..... 20 »

Linkoln Bloms Boktryckeri A.-B.
STOCKHOLM 1924

Mathilda Staël von Holstein
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmtorgsgatan 3, *Stockholm.*
Telefon 244 88, Norr 244 19.
Familjerätt. Hyresärenden. Testamenten. Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

Eva Andéns Advokatbyrå
Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker, Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Doktor E. Beckmans
Hetluftsinstitut.
REUMATISKA ÅKOMMOR.
Värme-, diathermi-, sol-, tesla-, massagebehandling. Vard. utom lörd. ½ 3—4.
Tel. 105 52. *Barnhusgatan* 12. *Stockholm.*

Ett särintresse.

Det är Tidevarvets läsare bekant att k. m:t till sakkunnige vid utredningen om Gymnastiska centralinstitutets omorganisation inkallat hrr Rydén, Drakenberg och Hybbinette.

Svenska kvinnors centralförbund för fysisk kultur har av denna anledning ingått med en skrivelse till regeringen. Det erinrar om att elevantalet till bortemot hälften utgöres av kvinnor. Det är Centralförbundets uppfattning att den erfarenhet de kvinnliga gymnasterna samlat angående så väl frisk- som sjukgymnastik särskilt bland kvinnor och barn, borde utnyttjas.

I skrivelsen yttras: "Kvinnornas fysiska fostran anses numera allmänt vara en samhällsfråga, och en samhällsfråga av vikt. Man borde väl då ock kunna enas därom, att den kvinnliga sakkunskapen icke längre, utan att samhället förlorar därpå, kan undvaras vid omordnandet av verksamheten vid Gymnastiska centralinstitutet, samt därom, att den behöver höras *jämsides med* den manliga."

Förbundet anhåller därför hos k. m:t att även kvinnliga sakkunnige måtte inkallas.

Skrivelsen överlämnades personligen till ecklesiastikministern av Centralförbundets ordförande och en annan styrelsemedlem. Ecklesiastikministern svarade emellertid, att då kommittén av sparsamhetsskäl icke kunde få bestå av mer än tre personer, och de inkallade voro oumbärliga, plats i kommittén icke kunde beredas för några särintressen. Detta yttrande är oss svårt att tolka på annat sätt än att kvinnors och barns intressen från ecklesiastikministerns ståndpunkt betraktas och behandlas som särintressen.

Vår ställning.

Av *Kerstin Hesselgren.*

Det har nu gått tre år sedan Sveriges kvinnor fingo sin politiska rösträtt, fingo *rätt* och *skyldighet* att lägga sitt ord i vågskålen och *föra samhällets talan.* Det har nog gått många av oss så, att ansvaret härför känns djupare och djupare och att *innebörden av denna* till synes enkla lagändring vidgar sig mer och mer. Vi ha ju fått denna rätt och skyldighet i en tid, som kräver mer av människorna än någonsin. Det finns ingen möjlighet att vara förnöjsam och tro att allt är gott som det är. Det gamla samhället har genom det som skett under de senare åren frammanat sin egen *dom* och överallt i världen kämpar man nu om på vilka grundvalar det nya samhället skall byggas och här måste kvinnorna också säga sitt ord.

Frisinnade Kvinnors Riksförbund har i dag kallat till ett offentligt möte. Vi ha gjort det för att *klarlägga vår ställning* och för att få säga vårt: vill ni vara med oss.

Det var vår frisinnade grundåskådning, d. v. s. vår tro på ett samhälle *som är till för att göra rätt åt de många enskilda människorna,* och som *bygger på de enskilda människornas ansvarskänsla* och *vår tro på* nödvändigheten av att riva de konstgjorda skrankorna mellan det allmänna och det enskilda livet, som samlade oss kvinnor från skilda håll och skilda arbeten och förhållanden till det *frisinnade partiet.*

Vi kvinnor äro ju yngre på det politiska området, mindre trötta, mera fordrande och mera förhoppningsfulla, men det måste nog sägas, att det blev en bitter besvikelse att möta den partisplittring, som fanns inom partiet. Det tillkommer ej oss att döma. Men vi måste ju ta ställning och vi måste göra det mot bakgrunden av den frisinnade grundåskådning, som var innehållet i vår politiska tro, och göra detta utan partipolitiska biavsikter och utan avseende på föreliggande konjunkturer. *Vi kunde då* inte komma till annat än att endast olikhet i *grunduppfattningen* borde och kunde skilja oss åt — och detta efter långa och grundliga debatter där vi sågo svårigheterna rätt i ansiktet. En sådan skillnad *förefanns enligt vår mening ej. Nykterhetens stora sociala* betydelse erkännes av alla parter och alla vilja vi arbeta för dess lösning. Somliga se vägen i förbudet, andra se den i andra medel. Men *målet* är gemensamt. Vägarna kunna ej skilja oss och målet enar oss. Frisinnade Kvinnors Riksförbund har därför ställt sig *neutralt, icke till nykterhetsfrågan* utan *gentemot sprängningen* av det frisinnade partiet.

Vi ha *som organisation ställt oss fristående från de båda frisinnade organisationerna,* men vi ha medlemmar från båda och vi ha även medlemmar, som stå utanför båda och vi mena att vi behöva varandra och att vi skola kunna gå igenom skärselden av en valperiod utan att behöva splittras.

Vi frukta inte de försök som gjorts och troligen komma att göras t. o. m. genom kvinnor — att spränga vår sammanhållning.

Äro vi våra grundsatser trogna så skall det inte lyckas, äro vi det inte — ja, då må det ske.

Men vår ställning är inte bara *negativ* — mot sprängningen, den är också *positiv.*

Orsakerna till att meningsbrytningarna blevo så skarpa inom det gamla partiet att bristningsgränsen nåddes, låg enligt vår mening djupast i bristen på inre gemenskap.

Då tiden kräver en ny grund för ett nytt samhälle, så kan inte den gamla grunden samla till gemensam strävan och tro på möjligheterna.

En ny grund för ett nytt samhälle är en maning, som ej borde klinga ohörd bland dem, som ha en frisinnad livsuppfattning. Vi hoppas också att frisinnade män och kvinnor skola samlas om ett sådant mål. Men vi känna att kvinnorna *alldeles särskilt här ha en plikt att fylla, kriget, freden och världsläget* ha väl på det mest utmanande sätt påvisat det *orättfärdiga i samhällsordningen.* Det är så tydligt att det inte är någon konst att få fram en opinion emot allt detta. Det som är svårare är att få fram en opinion mot den samhällstrogna, *allt förlamande likgiltigheten,* som säger att så länge människorna äro sådana, så måste det vara så, och människorna kunna vi ej ändra. Men det måste vi och mot det måste vi sätta den tron att *varhelst en enskild människa förutsättningslöst vill arbeta för ett rättfärdigare samhälle ökas möjligheterna för ett sådant samhälles förverkligande.* Ty som det från kvinnohåll sagts: *Politiska uppgifter är ej att öka striden om makten,* utan att ge *striden för rätten ökad makt.*

Ett kulturproblem.

Mänskligheten har städse haft att brottas med problem, som skapats av att det, som varit ämnat till glädje och hjälp genom övermåttet och egoismen i förening, fått en avigsida, som oftast blivit den mest framträdande. Problemen ha skiftat, — med en del av deras vanskligheter har mänskligheten under tidernas gång fått makt, andra ha tyngt och plågat henne, — så långt tillbaka vår vetskap når — och intill nu.

* * *

Det är betecknande för såväl den enskildes sätt att sköta sin ekonomi som för statens finanser, att rikets inkomster av njutningsmedlen äro de, som ständigt och säkert stiga, då de indirekta skatterna på sprit och tobak ge mer än hela den direkta skatten? Detta är värt en eftertanke.

Behöves inte i våra dagar en ny, väckande opinion, för att med kraft söka lösa ett problem, som gäller vår kultur? Som binder krafter och binder medel, som på annat sätt skulle giva positiv valuta? Som är ett ständigt hot mot den allmänna säkerheten, och mot deras existens, som äro de ekonomiskt mest beroende, — hustrurnas och barnens.

Alla de, som under de senaste decennierna arbetat för folkhälsan och folklyckan, hoppades och väntade ett rikt tillskott av kraft till förbättring genom kvinnornas ökade medborgerliga inflytande. — Ha de månne missräknat sig? Helt säkert inte! Kvinnorna måste gripas av en fråga, som talar till deras hjärta och samvete. Det kommer att visa sig, att ingen fråga i den praktiska politiken kommer att föra fram kvinnorna till deltagande, så, som denna. Den är — denna spritens existens — för så många tusen hem en levande, ständigt hotande verklighet, — ett vara eller icke vara i fråga om lugn och trevnad, kläder och dagligt bröd, — eller ängslan, ångest, trasor och svält.

* * *

Men liksom ljuset är ett, fast spektrums färger äro många, så finnes bland dem, som *verkligt* gripits av längtan efter en ny tid, även olika tro på vägar och medel. Bland de frisinnade kvinnorna ävenså. De hålla tillsammans kring sitt program om folkhälsan och folklyckan. Men de äro oförhindrade dessutom tillhöra den ena eller andra av de liberala partierna, som ha olika linjer och olika tro om vägen till folknykterhet.

Inom frisinnade kvinnors led rymmas, i samförstånd, förtroende och sammmanhållning, både de, som sangviniskt hoppas på de nuvarande åtgärdernas förbättring, de, som snarast önska lagförbud och de, som bygga på folkupplysningen. Och mot dem, vilka frukta övergångsårens svårigheter givas lika många, som lägga en längre sikt på en fråga, där givetvis skilda länders och kontinenters anpassning till utvecklingen på denna punkt blir av pådrivande eller återhållande makt. Som vi inte kunna komma att göra oss oberoende av — vi må nu önska det eller inte. Skall vårt lilla land kunna hålla sig uppe i den allt hårdare världskonkurrensen, blir det nog att strängare se till det intet förfares av livsduglighet, av spänstighet och energi.

* * *

Världen, säger Schiller, regeras av kärleken och svälten. Kanske svälten för många skulle varit mindre — om för andra törsten inte varit så omåttlig.

Men kärleken, — har den varit en regerande makt? Inte den kärlek skalden menar. Men förvisso har det synts att kärleken till spriten regerat folken med tyranni och obarmhärtighet. Och mot dem har föga förmåtts av den kärlek, som i de tusen hemmen tålt allt, lidit allt och fördragit allt. Vi kunna inte mista hoppet om att — för att fortsätta apostelns ord — den kärlek, som inte söker sitt, som kan försaka, kan avstå för nästans skull, också blir en regerande makt i världen.

Rätt och billigt.

Ur den i första kammaren av fröken Kerstin Hesselgren och i andra kammaren av fröken Elisabeth Tamm framförda motionen rörande behörighetslagen anföres ur motiveringen följande:

År 1923 antog riksdagen en lag innefattande bestämmelser angående kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag, vilken lag k. m:t sanktionerade den 22 juni samma år. Denna lag skall träda i kraft först den dag konungen med riksdagen bestämmer. Som skäl för uppskov med lagens ikraftträdande uppgavs, att ikraftträdandet ej lämpligen borde ske förrän de statsanställda kvinnornas löne- och pensionsvillkor samtidigt kunde fastställas. 1921 års lönekommitté, som haft i uppdrag att utreda dessa frågor, överlämnade sitt betänkande den 12 okt. 1923.

I statsverkspropositionen yttras: "Huruvida det skall bliva möjligt att för innevarano. m. femtonde lönegraden uppåt. de års riksdag framlägga förslag grundade på de nu berörda båda löneregleringsutredningarna, torde icke med visshet kunna avgöras, förrän de över ifrågavarande förslag infordrade yttranden inkommit. Skulle tiden medgiva framläggande av proposition för riksdagen kunna de nya bestämmelserna i varje fall svårligen i sin helhet genomföras förrän från och med ingången av budgetåret 1925—1926. Därest vid innevarande års riksdag beslut skulle komma att fattas rörande de kvinnliga befattningshavarnas allmänna löneställning, torde dock möjlighet kunna beredas för kvinnliga befattningshavare att redan med ingången av juli månad 1924 vinna tillträde till befattningar, vilka hittills varit avsedda för män. Några ökade anslagskrav kommer en dylik anordning givetvis icke att föranleda. Hinder skulle således ur nu ifrågavarande synpunkt ej möta för riksdagen att i samband med bestämmande om de kvinnliga befattningshavarnas allmänna löneställning jämväl för sin del fatta beslut om ikraftträdande från och med den 1 juli 1924 av lagen den 22 juni 1923, innefattande bestämmelser angående kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag." — Någon visshet föreligger således icke, att k. m:t i år ämnar förelägga riksdagen förslag till ikraftträdande av lagen den 22 juni 1923 innefattande bestämmelser angående kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag och därmed sammanhängande förslag angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlönings- och pensionsförhållanden. Detta är onekligen att beklaga, när det gäller en fråga, som så länge väntat på sin lösning. Dryga 50 år ha förflutit sedan kvinnor fingo rätt att avlägga flertalet universitetsexamina. K. m:t yttrade då 1873: "varande härmed dock icke kvinna medgiven någon vidsträcktare rätt till anställning i allmän tjänst än som redan är eller framdeles kan varda henne tillerkänd." Under den fortsatta behandlingen av frågan om ökad behörighet för kvinna att erhålla statstjänst har i den föregående diskussionen ofta framhållits det oegentliga i att staten medgåve kvinna rätt att avlägga för flertalet anställningar i statens tjänst stadgade kunskapsprov, men förhindrade henne från att söka och erhålla dessa tjänster. Genom att ytterligare uppskjuta ikraftträdandet av 1923 års behörighetslag synes man begå en liknande oegentlighet. I händelse en k. proposition i ärendet ej kommer att framläggas till denna riksdag, skulle möjligheten till befordran för de kvinnor, som förvärvat kompetens och t. o. m. på extra befattningar tjänstgjort och samlat meriter, återigen fördröjas. Vi ha därför ansett oss kunna på väl grundade skäl hemställa, att riksdagen för sin del måtte besluta om ikraftträdande av den behörighetslag, riksdagen förlidet år antog.

Vi utgå självfallet från principen: lika lön för samma befattning. Denna princip har även vunnit anslutning av sakkunniga för kvinnors tillträde till statstjänst samt såtillvida även av 1921 års lönekommitté, att denna princip föreslagits skola tillämpas fr.

(Forts. å sid. 5.)

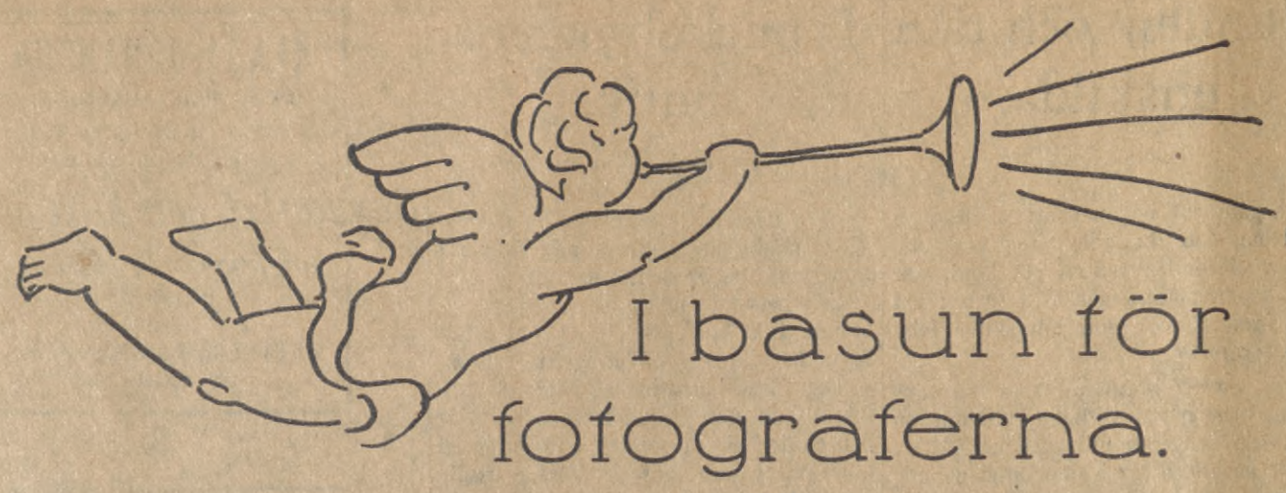

I basun för fotograferna.

Så ha vi då haft den stora fotografiutställningen på Liljevalchs konsthall; det är nu inte avsikten med dessa rader att ingå på något sakligt omdöme om denna säkerligen i sitt slag enastående utställning, det faller ju alldeles utanför ramen av tidningens konstavdelning. Men jag kan ej neka till att det verkar rörande att se hurusom tidningar och konstkritiker, vilka ej ens med största självbehärskning kunnat visa annat än sura miner mot våra konstnärer, möjligen med undantag för dem som höra till den unga falangen, med glädje ej blott öppna sina spalter för serier av artiklar jämte en imponerande mängd klichéer, utan även hylla denna mekaniska naturreproduktion som en god avläggare för "genomsnittskonst". Kanske är det en förtäckt uppmaning, en hoppfull fingervisning, vilken väg alla dessa konstnärer som avbilda naturen borde gå för att giva armbågsrum åt mera gynnade konstarters utövare — vilja de bara följa detta välmenande råd kommer det sedan ej att sparas på beröm med ty åtföljande publiksuccès. Hur ofta ha ej dessa konstdomare då de velat bruka "sammetstassen" skrivit om — "rörande ödmjukhet inför naturen" — "ärligt naturstudium" — "vederhäftiga iakttagelser" etc. — Men det, i bästa fall, outtalade ordet har dock alltid varit "fotograferingskonst". Hur är det då — är endast det fria skapandet stor konst? De gamle målade naivt de synliga tingen alldeles såsom de voro, renässansens mästare framställde dem såsom de sågo ut sedan perspektivets linjer passerat genom ögats lins. Var detta kamerakonst? Den nya konsten menar att utan något efterbildande av naturen, endast genom abstrakta sammanställningar av färg och form reta synnerven och därigenom framkalla olikartade själsrörelser. Den nya konsten kräver geniet — en fåtalets konst — för flertalet blir den en okunnighetens täckmantel.

Den nya konsten tillhör ungdomen, det är vackert att vara ung men det är sorgligt att "gå i barndom". Ungdomen är till sitt väsen individualistisk, den älskar att finna det egenartade, särskiljande —, att upptäcka och exploatera, härav följer ungdomens flammande entusiasm för allt nytt. Med en mognare livserfarenhet följer en allt starkare dragning mot kollektivism, en känsla av samband med det förflutna. Ungdomen inom konsten tror sig skapa fritt — mandomen vet att roten bär kronan. Vilken är då stor konst: naivismen, illusionism, futurism — ofruktbara frågor. Konst är en livsupplevelse. Konst är den gnista som sprungit ur ett levande, skönhetstörstande människohjärta.

Folkunge.

Revolution i uppfostran.

Pedagogiska spörsmål — en ny tidskrift.

Då och då kväller där fram i vår svenska press ett utlopp för en viss föräldraopposition gent emot våra gängse skolförhållanden. Den gamla formeln "överansträngning", som var så vid, att den gav rum åt snart sagt allt som från allmänhetens sida var att säga gent emot skolorna, har man nu börjat syna en smula i sömmarna även i hemmen. Inte så få föräldrar börja få upp ögonen för att det ej i främsta rummet är arbete i och för sig självt, som blir deras barn en för hård press, utan långt mer det sätt och de former, under vilka arbetet bedrives. Det finns föräldrar som inse, att detta till icke ringa del är förorsakat av att de som undervisa och fostra ha alltför liten inblick uti såväl den allmänna psykologien som barnets speciella. — Och många lärare känna detsamma. Vi säga ja och amen ofta nog, när vi lyssna till tidens nyare pedagogiska idéer, men även där vi ha helt och fullt bejakat riktigheten av dessa, glida vi i många fall in i våra gamla vanor, när vi stå framför våra klasser. Häruti överensstämma vi säkerligen med ett stort antal lärare i andra länder och världsdelar.

På många håll, inte minst i de länder som hemsökts av krig och andra omstörtningar, hålla emellertid just nu nya rörelser på att arbeta sig fram, rörelser som i ett och annat avseende måhända icke äro *så* nya som de vid första bekantskapen se ut, men som likväl framställa uppfostringsproblemen i ny belysning. Där finns något gemensamt för dem alla. Det är kravet på att metoder vid uppfostran och undervisning skola byggas på psykologisk forskning. Coué är ett av namnen för dagen. Månne ej flera fäder och mödrar liksom lärare och lärarinnor vid bekantskap med hans tankar känt en hemlig rysning inför makten av de psykologiska lagar, som vi så föga känna, men hos vilka vi inte kunna undgå att stå som tjänare. Coué torde kanske mer än någon annan väckt lusten hos allmänheten att taga kännedom om de s. k. "Nya skolorna".

Såväl i Nya som i Gamla världen ha dessa börjat slå rötter. Reformskolor ha uppstått i Amerika, i England, i Tyskland, i Schweiz m. fl. länder. Professor Ferrière vid Rousseauinstitutet i Genève har i sin bok "Transformons l'Ecole" givit ett konkret uttryck för vad "De nya skolorna" arbeta på. Det internationella förbundet benämnt "The New Education Fellowship" söker sig väg till föräldrar och skolor genom sina tidskrifter 'The New Era", "Pour l'Ere Nouvelle" och "Das werdende Zeitalter".

För visso finnes även i vårt land jordmån för de nya skolornas strävanden, kanske inte minst bland föräldrar. På bokförlaget Natur och Kultur utkom nästförflutna november månad provnummer av en tidskrift *"Pedagogiska spörsmål"*, utgiven av Ester Edelstam. Tidskriften är avsedd att vara organ för de nya rörelserna på uppfostrans område, som nu arbeta sig fram på skilda håll i utlandet, och som otvivelaktigt på speciellt undervisningens område möta besläktade riktningar även i vårt land.

"Pedagogiska spörsmål" kommer i första hand att samarbeta med ovan omnämnda organ för "The New Education Fellowship" och har erhållit översättningsrätten till i dessa tidskrifter förekommande artiklar. "Pedagogiska spörsmål" vill emellertid i så måtto ej binda sig vid de principer, som utmärka nyssnämnda förbund, att detta skulle förhindra tidskriften att göra sig till språkrör även för andra moderna rörelser på uppfostrans område. — Provhäftet är, med undantag av utgivarinnans ledande artikel helt och hållet ägnat åt föredrag eller delar av sådana, hållna vid den internationella pedagogik-kongressen i Montreux sommaren 1923, från vars program hämtats professor Ferrières föredrag över ämnet "Självverksamhetens skola och tjänandets anda", professor Dalcrozes "Den rytmiska gymnastiken" och professor P. Petersens "Modern skollagstiftning i Tyskland och de nya skolorna i Hamburg". Bland det övriga innehållet märkes särskilt en belysande skildring av den inom pedagogiska kretsar allt som oftast åberopade Dalton-metoden. Häftet, som förutom en ganska mångsidig text, bjuder på en litteraturförteckning, upptager 23 sidor och betingar det synnerligen moderata priset av 1 krona.

Det är avsett, att "Pedagogiska spörsmål" skall utkomma i tre nummer om året, och prenumerationsavgiften, 3 kr., ställes till Bokförlaget Natur och Kultur. Då tidskriften, beroende på ovan angivna program, måste anses fylla en förut icke fylld plats inom vår tidskriftslitteratur, är det att hoppas, att den, ostörd av ekonomiska svårigheter, måtte få gå till utövning av sitt speciella värv och därvid bli till hjälp för dem, som fostra, vare sig dessa verka i hem eller skola.

Nu i dagarna utkommer februarinumret av *Pedagogiska Spörsmål.* Det erhålles genom bokhandlarna samt genom bokförlaget Natur och Kultur, Sveavägen 52, Stockholm.

H. B.

DE BILLIGA
prisernas varuhus

A.-B. CENTRALVARUHUSET
DROTTNINGGATAN 92–94

"Oppskrevet från begynnelsen".

Ur en fattigvårdares minnen.

Tron på ett oundvikligt öde har varit ödesdiger för världens utveckling och den lever ännu kvar hos en och annan till egen och andras olycka, om även omedvetet. En av ödets trognaste anhängare var "Mormor", som hade vård om sina fyra barnbarn, medan deras mamma arbetade på fabriken för deras uppehälle. Fadersvård saknades fullständigt, ehuru den, enligt naturens och samhällets ordning, bort vara representerad av fyra personer.

Det var knappt om utrymmet i den lilla vindsskrubben, där spiseln upptog största platsen. Vid mitt första officiella besök träffade jag mormor i färd med att mata en liten dotterson om fyra månader med färsk stekt sill och potatis. Då jag i milda ordalag undrade om denna diet var lämplig för ett spädbarn, fick jag till svar att det var bara bra att från början vänja barn vid stark föda — "det har jag gjort med alla mina tio", slutade gumman.

På min fråga var hon hade sina tio, blev svaret: "Jo se, di sju tog vår Herre mens di va små — och Hulda — barnens mor — ä' fasligt skral, men slitet på fabriken, och så alla di barna tar ju på krafterna."

Oaktat den starka födan strök den lille snart med och den gamla hade en tids uppehåll från spädbarnsvård, men en dag anförtrodde hon mig att nu skulle Hulda få en liten till. Hon talade så lugnt som om det endast rört sig om väder och vind.

Min sinnesrörelse vid emottagandet av nyheten var långt starkare och min häpnad över att sådant var möjligt, då Hulda var så klen och hade så svårt att försörja de barn hon redan hade, åhörde modern med överlägset lugn och sade i tillrättavisande ton:

"Det måtte väl frun veta att sådant är oppskrevet från begynnelsen?"

Inga invändningar från min sida hjälpte, inte ens påpekandet att Hulda som ogift borde kunna skydda sig.

"Nej, snälla frun, det hjälper ingenting, för vad som är oppskrevet från världens begynnelse, det måste gå i uppfyllelse, vad en än gör."

Då jag fortfarande vågade protestera, ville mormor överbevisa mig med följande, som hon påstod, sannfärdiga historia:

"Min mor hade en god vän som var så rädd för att föda barn, så hon gifte sig inte förrän hon fyllt femti år, men inte hjälpte det, inte. Innan året gått fick hon tolv stycken på en gång; di var små som kattungar och dog allihop, men hon skulle i alla fall ha sitt antal, som det var oppskrevet från begynnelsen."

"Men den historien tror ni väl ändå inte?"

"Tror?" — Den gamla såg förebrående på mig: "Visst tror jag den — jag är väl en kristen människa, vet jag."

Stackars Hulda fick sitt barn, som var ytterligt klent och snart dog, följd av modern några månader senare. Fattigvården tog hand om mormodern och barnen utackorderades på landet.

Fäderna?

Ja, om dem fanns ingenting "oppskrevet från begynnelsen" — och det som senare skrivits är icke effektivt nog.

Prenumerera på och annonsera i

Jämtlands Tidning

det frisinnade Jämtlands enda frisinnade tidning. Stor upplaga. Sex- åtta- och tolvsidigt format. Prenumerationspris 10 kr. för helår. 6 kr. pr halvår. 3,50 för kvartal. Annonspris se annonstaxorna.

ANMÄRKNINGAR
AV
·K·J·

Spökjakten.

Min vän från månen tappade telefonkatalogen, frälste sina tår och stönade:

— Det här konversationslexikonet reder jag mig inte med. När ett namn har börjat så tar det aldrig slut. Men du bör kunna uppge numret på rak arm.

— Ingalunda, vem tar du mig för? Aldrig har en telefonfröken irriterats av min ringning. Vem söker du för resten?

— Allmänheten. Ja stirra inte så försmädligt. Jag förstår nog att det är en uppsatt och mäktig personlighet, men här i landet behöver inte en utlänning vara försynt, såpass märkte jag snart, och jag ämnar göra upp om ett sammanträffande. Adressen kan du väl åtminstone. Inte? Jag tyckte att du nyligen i den där lilla vildetidningen skröt med en bra nog närgången bekantskap. Var det din vanliga bluff då?

— Nej, inte det — svarade jag tvekande men rättade mig hastigt — jag bluffar aldrig, och hör sen. Det var träffande som ett passsignalement allt vad jag skrev, men jag hade av artistiska skäl utelämnat ett väsentligt drag. Allmänheten, ser du, allmänheten existerar inte!

Seleniten flatnade och förargades:

— Jaså det är samma historia som med gubben i månen. Att du orkar!

— Säg hellre Karlavagnen eller Orion. Dessa figurer är ju inte annat än stenogram som man har uppfunnit för att kunna svepa in ett flertal stjärnindivider i en enda krumelur. Allm... vi astronomiskt olärda, menar jag, tar för bilder vad som tvärtom är abstraktioner. Vederbörande himlakroppar har ingen aning om det artificiella samband som pådyvlas dem av vår jordiska impertinens och skulle sannolikt bli stötta och ta avstånd från varandra ifall de finge nys om det. Allmänheten, förstår du, allmänheten är en sådan konstellation.

— Aha — nickade seleniten med en min av halft förstånd. — Och vad för stjärnor innehåller den?

— Parallellen får inte fattas för bokstavligt. Allmänheten består av de mänskliga individer som *inte* anses för stjärnor.

— Nå men sån flax, då behöver jag inte ringa på, då kan jag studera den på dig!

Tonen röjde ingenting utom ren och hel upptäckarglädje.

— På mig blev aldrig någon klok, och för övrigt undanber jag mig... Men begriper du då inte? Jag har präntat i dig att allmänheten är en pur fiktion liksom Vintergatan. Gå igenom hela detta hus (där inga stjärnor bor för all del), samtliga lägenheter ända ner till portvaktens, och vid alla tamburdörrar ska du förgäves fråga efter en ledamot av allmänheten. Du kommer att bli bemött som om du bjöd ut restlagret av kronprinsparets välkomstmärke.

— Hu då! Jag längtar hem till månen. Men alldeles stjärnklar är saken dock inte än. Om den personage vi diskuterar inte finns till, hur kommer det sig då, jag ber, att den har en smak som man måste rätta sig efter, fordringar som måste tillfredsställas, intressen som måste tillgodoses och — det var därför jag fick idén att telefonera — en röst som man bör uppmärksamt lyssna efter?

— Nu tror du att du ställde mig, eller hur? Jag fäster mig bara vid rösten, de andra detaljerna du nämnde faller under den rubriken. Vare det långt ifrån mig att göra narr av en främling som låter förvilla sig av denna röst, den lurar de flesta som borde veta bättre, men hör och minns att var gång den dånar i dina öron så är en buktalare i farten. Ser du så enkelt det förhåller sig? Ett gammalt barnsligt marknadsgyckel bara.

— Ja men journalisterna tror på det, har du inte påstått det själv?

— Tror? De? Nu tröttnar jag på dig. Det är ju de som har skapat kollektivspöket och sköter buktaleriet. Alltså tillkommer det väl inte dem att avslöja mystifikationen.

Men det yttersta, det avgörande, det psykologiska beviset för att innehavaren av denna berömda röst är ett fantom ligger i det välkonstaterade faktum att all hätskhet och smädelse som öses över allmänheten väcker skadeglatt instämmande hos de enheter av vilka den fingeras vara sammansatt. Har du hört någon skrika när man trampar den på tårna?

— Nej, det är sant; nu behöver jag inte veta mer. Har ni några fler konstellationer, eller spöken, som du vigt övergick till att kalla dem?

— Vän från månen, vi bor i ett gammalt välförsett spökslott, och vi trivs med det.

Hunden och den enskilda.

Översättning.

En gång for jag med ett snälltåg på en bana, som kallades Den enskilda. Och vi färdades genom ett land, där det fanns många gårdar. Och tåget gick fram så fort, som om själve Jehu varit förare.

Där var en bondgård som låg nära spåret men något tillbaka, ungefär en åttondels engelsk mil. I den gården bodde en bonde. Och den bonden hade en hund. Och när tåget närmade sig, rusade hunden från gården med stor hastighet. Och jag förundrade mig över att han kunde springa så hastigt och på samma gång skälla så ursinnigt. Men med sitt skall kunde han ändock ej åstadkomma så mycket buller som tåget, lika litet som han med sitt springande kunde få fatt det.

Och vägen han följde under sitt lopp var en stor kurva. För han satte iväg förrän tåget nådde gården, springande emot tåget åt öster, ty tåget gick åt väster. Men som tåget körde vidare och ej stannade, så sprang hunden åt söder, och när tåget gick förbi utan en tillstymmelse att stoppa, gjorde han en sväng först åt sydost och så åt väster. Och på västra sidan av gården föll han i ett dike, rullade omkring ett par varv och kom upp och ruskade sig ett tag, varpå han stod stilla en minut och svor över tåget samt lunkade sedan beskedligt hem.

Och tåget fortsatte.

En månad därefter åkte jag med samma tåg och såg samma hund utföra samma konster som sist.

Tre månader därefter färdades jag åter den vägen fram med samma tåg och såg samma tokiga hund samla erfarenhet som förut, utan att synas ha lärt sig något.

Och jag såg att han var lik somliga människor, vilka om de än krossades i en mortel med stöt, så går deras galenskap icke från dem.

Ty alldeles som denna hund dag efter dag passade på detta tåg, steg upp varje morgon och lyssnade efter det, jagade det genom gården, tumlande om i diket väster om gården, så finns det människor som ständigt följa sina dårskaper och ingenting lära sig av alla sina kullerbyttor.

Och vad skulle hunden ha tagit sig till med tåget, om han fått tag i det?

Safed the Sage.

I puckelryggens butik.

Översättning.

— Varför, sade min vän Puckelryggen, skulle jag beklaga mig över att min rygg inte är så rak som er?

Det betyder endast att jag i ett avseende är er underlägsen. I andra fall är ni kanske mig underlägsen.

Det finns ingenting så växlande hos människor som underlägsenheten. Var och en är i sin personlighet underlägsen alla andra han möter. Varför skulle jag fästa mig vid, om min ligger i min fysiska kroppshydda?

Domaren på sitt säte är kanske i mänsklig älskvärdhet underlägsen fången han dömer.

Prästen i predikstolen är kanske i intelligens och moraliskt mod underlägsen syndaren i sin bänk.

Den fula flickan kan ha en rikare själ och en ljuvare kvinnlighet än den vackra flickan.

Tom får lida smälek i skolan, därför att han kan inte hoppa så högt, springa så fort eller spela fotboll så bra, som Dick, men Dick är inte så styv i aritmetik som Tom.

Varför skulle någon gnälla över vad han inte är, när det finns nog som han är; eller varför skulle han klaga över vad han inte kan göra, istället för att med glädje göra vad han kan?

Man kan betrakta livet från sina bristers dal, eller från sina förtjänsters höjd.

Gamla världens kast- och rangväsen skulle lära något åt oss demokratiens fria barn. Dess graderingssystem var falskt, men det representerade en evig sanning: att under det vi ha dem som stå över oss, ha vi även dem som stå under oss. Den engelske hovmästaren i lordens hus skulle känna sig olycklig, om han i sin närhet hade endast sådana, för vilka han måste buga djupt och tilltala med mjuk stämma, men hans själ känner sig uppfriskad genom underlydande, som han i sin tur kan få att lyda.

Jag har inte så mycket pengar, som den rike mannen i det stora huset där borta, men jag har en liten syster som älskar mig, utan någon anledning eller för vinnings skull, som lever endast för mig och skulle dö för mig. Om den rike mannen visste om henne skulle han avundas mig.

Fast min rygg är krokig, har jag många underbara och ovärderliga gåvor. Jag är, till exempel, nöjd. Jag känner hoptals med folk, som öser ut pengar med fulla händer för att vinna förnöjsamhet, och jag har den alldeles gratis.

Jag är fri, d. v. s. jag är icke skyldig en människa något, jag är inte tvungen vara någon till lags, som jag inte bryr mig om, och ingen bestämmer vad jag skall göra. Jag sköter min butik här, Jennie och jag, och det leva vi på. Tänk på de myriader själar, som hållas i tygeln av andra själar, på ett eller annat sätt.

Så har jag en samling, icke av äkta porslin, eller oljemålningar, eller juveler, utan av det bekvämaste slag. Jag tycker om att läsa, och böcker äro billiga och bibliotek fria. Jag tycker om musik och har råd betala en konsertbiljett. Jag tycker om solsken, och det strömmar in genom mitt fönster. Jag tycker om en pipa på aftonen och ett trevligt samspråk med mina vänner.

En man, som har förvärvat, kuvat och odlat sina böjelser tillräckligt för att hålla honom intresserad i livet och lycklig dagar och nätter är den verklige miljonären.

Det är inte precis så illa att vara en puckelrygg eller hur?

Jag kunde ha varit en dumbom.

Frank Crane.

Glöm ej prenumerera på TIDEVARVET

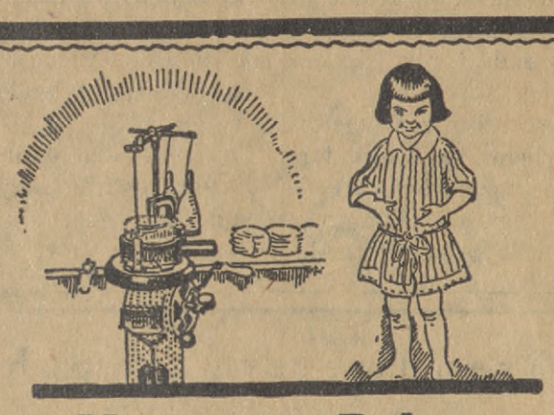

Hemmets Behov

av strumpor och alla slags stickvaror erhållas bäst och billigast genom att själv sticka dem på den moderna och sinnrika Snabbstickningsmaskinen

Record dessutom garantera vi alla som vilja sticka åt oss en god och regelbunden **Inkomst**

varom erhålles alla upplysningar gratis från

SNABBSTICKNINGSAKTIEBOLAGET RECORD

Huvudkontor Stockholm, G:la Brogatan 21

Ifyll och insänd nedanstående kupong.

SNABBSTICKNINGS A.-B. RECORD,

Sänd mig kostnadsfritt och utan förbindelse från min sida Eder broschyr om hemarbete.

Namn: A6

Bostad: .....

Postadress: .....

KLARA JOHANSON

IDUNS PRISTAGARINNA,

har på ett mästerligt sätt översatt den nyutkomna

Sexualitet och Kultur

av ROSA MAYREDER

Pris 8 kr.

I alla boklådor.

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND STOCKHOLM.

LILLI STADE

lär. i E. Östmans husmodersskola

Lunchrätter och småvarmt

117 recept.

2:75.

Wahlström & Widstrand.

Boken för dagen

är alltjämt

Sin egen jungfru

av "Fru Hein" med förord av Gwen. Kr. 2:75.

En underhållande och klok lärobok i konsten att spara.

Wahlström & Widstrand.

Dagens stora mode

är

Virkat och stickat

Schalar, Hattar, Blommor m. m. av Elsa Brandstake. Kr. 2:—. Rikt illustrerad.

Wahlström & Widstrand.

Det ligger i Edert eget intresse att göra inköpen i Konsumtionsföreningen Stockholm

MÖTESPLATSEN

Centralstyrelsen i Frisinnade kvinnors riksförbund

sammanträdde på söndagen till extra centralstyrelsemöte i Stockholm å Publicistklubbens synnerligen trevliga lokaler. Mötet hade samlat icke mindre än ett 60-tal deltagare från olika delar av landet. En mängd intresserade medlemmar från Stockholmsföreningen hade även infunnit sig för att åhöra och deltaga i diskussionerna.

Kl. 10 f. m. öppnades mötet av riksförbundets ordförande, fröken Kerstin Hesselgren, som hälsade välkommen och uttalade sin glädje över att så många kunnat hörsamma inbjudningen till centralstyrelsemötet.

Diskussionen om riksförbundets utveckling och uppgifter inleddes av fröken Elisabeth Tamm och gav under sin gång överblick av organisationens ställning för ögonblicket och framtida uppgifter.

Efter en gemensam lunch diskuterades de för året av olika länsförbund planerade samhällskurserna, med inledningsanförande av fröken Ebba Holgersson, Blekinge.

Vid protokollet alternerade under mötesdagarna fru Ester Brisman, fru Gurli Hertzman-Ericsson, fröken Frida Härner och fröken Signe Jacobson.

På aftonen ägde det stora offentliga mötet rum å Musikaliska akademien, varav en skildring lämnas å tidningens första sida.

På måndagen inleddes diskussionen om det kommande riksdagsmannavalet av d:r Ada Nilsson.

Dagens förhandlingar, som ytterligare upptog en stor del föreningsärenden, avslöts med gemensam middag.

Hälsningstelegram hade mötet glädjen mottaga från Kristianstad, Umeå, Norrköping, Hjo och Ystad.

Från Hälsingborg kom följande med särskilt rörelse mottagna telegram:

»Framtidens kvinnor skola tacka Er för banbrytande arbete i framåtskridandets tjänst. Leve Föreningen Frisinnade kvinnor! *Kristina Borg. Hanna Christer-Nilsson.*»

Regeringsskiftet i England.

Den första arbetarregeringens tillkomst i England har icke lyckats väcka den uppmärksamma världens intresse för en socialistisk politik i det mäktiga ö-riket. Var och en vet nämligen, att en sådan är omöjlig. En stor majoritet i parlamentet reser sig i vägen för en sådan, och ett minst lika kompakt motstånd är tillfinnandes i det engelska samhället självt. Få statsbyggnader i världen torde vara så oemottagliga för marxismen som den engelska. Till och med den mycket radikale socialisten H. G. Wells skulle gärna, såsom han uttrycker det i sin bok om Ryssland, vilja klippa skägget på Marx.

Även om styrkeförhållandena i parlamentet hade varit mera gynnsamma för MacDonald skulle en socialdemokratisk politik i enlighet med den teoretiska åskådningen varit högst osannolik. En dylik har förresten världen icke sett hittills. De socialdemokratiska regeringar, som under de senaste åren suttit vid makten i olika länder, ha icke varit alltför mycket entusiasmerade av att omsätta sina teorier i verkligheten. Det har alltid funnits någon förevändning till hands. Endast i Ryssland har det gått med glans. Men att döma av ett för några dagar sedan i Social-Demokraten publicerat uttalande av en på området så sakkunnig person som sovjets handelsdelegat i Stockholm, hr Ossinskij, själv en lärjunge av Lenin, är det knappast en socialistisk samhällsordning som genomförts. Den är i väsentliga delar typiskt borgerlig. En kompromiss således.

I England är inte ens en kompromiss möjlig. Den, som aldrig så litet känner det engelska samhällets struktur, vet att det måste möta oöverstigliga svårigheter att där inympa det tvång, som socialismen innebär. Kännedomen om vilken hårdbruten mark, det engelska samhället är i det avseendet, gör följaktligen, att man icke väntar sig någon socialism i England av den nya socialistiska regeringen.

Med helt andra förväntningar mottages ministären MacDonald när det gäller utrikespolitiken. Det är knappast för mycket sagt, om man påstår att man litet varstädes ute i världen med verklig spänning motser den nu väntade nyorienteringen i engelsk utrikespolitik. Att den hittillsvarande engelska utrikespolitiken icke varit till någon större båtnad för Europa är allom uppenbart. Man har saknat handlingskraften och den klart inriktade viljan. Poincaré har praktiskt taget ensam varit den bestämmande. Nu ha vi emellertid, synes det, nått det betydelsefulla vägskälet. MacDonald skall vika av från den hittills följda stråten.

Så som läget är, måste även den minsta lilla utsikt till en förändring till det bättre hälsas med glädje. Säkerligen gör man dock klokast uti att icke vänta sig alltför stora resultat. MacDonald får att brottas med stora svårigheter av allehanda slag. Att han har den rätta viljan torde dock vara höjt över allt tvivel. Men engelsk utrikespolitik är nu en gång, liksom alla andra länders, så starkt förankrad i de egna intressena att det icke, såsom många synas tro, kan bli fråga om övernationell utrikespolitik. Därvidlag hjälper det icke att det är en socialistisk regering, som sitter vid makten. Den lär få lov att ta ungefär lika stor hänsyn som sina föregångare. Viljan är dessvärre icke så fri alla gånger. För hänsynen till det egna landet får nog MacDonald ge avkall på hänsynen till tredje internationalen, trots att den till och med har mycket starka personliga ankarfästen i hans kabinett.

Den punkt, varest man har anledning hoppas mest av den nye premiärministern är, naturligt nog förresten, där han i sina utrikespolitiska syften befinner sig bäst i samförstånd med engelsk opinion. Detta kan sägas vara fallet med Nationernas förbund och dess raskare utveckling. Både högern och liberalerna, särskilt de senare, ha visat ett levande intresse för folkförbundet och detsamma är naturligtvis fallet med arbetarpartiet. MacDonald torde emellertid härvidlag kunna handla mera fördomsfritt än en ministerchef av annan politisk läggning. Här kan han verkligen sägas vara mannen, som Europa har anledning att vänta något av. Han har också i flera uttalanden redan givit sitt ord på, att han skall sätta in sin kraft för att ingjuta liv i Nationernas förbund. Utom hans eget lands gränser kan man endast möta hans tydligen mycket energiska föresats i den riktningen med de livligaste förhoppningar att han skall lyckas. Gör han det, kommer den första socialdemokratiska regeringen i England, på ett helt annat sätt än fallet varit med dess föregångare i andra länder, att inleda en ny epok.

Liber.

Det är väl ej för mycket begärt, att Ni blott en gång provar NABO.

F:a Emil Bäcklin
GLASMÄSTERI och RAMAFFÄR
1 AD. FREDRIKSTORG 1
GOTT ARBETE!
BILLIGASTE PRISER!
Telefoner: Söd. 318 21 & 237 21.

NABO rengör allt, även det ömtåligaste.

Har Ni ännu ej använt NABO?

Ett nytt Årsta.

Ett kvinnornas eget hus.

Till Sveriges kvinnor har utsänts ett upprop, undertecknat av Fredrika Bremerförbundet, Frisinnade Kvinnors Riksförbund, samt ett stort antal andra föreningar och enskilda personer.

Uppropet med åtföljande listor för aktieteckning gäller förverkligandet av ett gammalt önskemål. Planer att bygga detta de svenska kvinnornas hus ha också länge varit å bane och hade redan 1914 vid kvinnornas utställning »Årsta» i Malmö inom Fredrika-Bremer-förbundet tagit så fast form, att förbundet tillsatte en kommitté, den s. k. Årstakommittén, med uppdrag att föra fram frågan.

Man har tänkt sig planens förverkligande genom en ekonomisk förening u. p. a.

Konstituerande möte med föreningen kommer att avhållas i Stockholm före den 15 april 1924. Kallelse till detta utfärdas genom tillkännagivande i två dagliga tidningar senast en vecka före mötet.

Svenska kvinnor! Vi vända oss härmed till var och en av Eder, till hemmens kvinnor icke mindre än till yrkeskvinnorna, med uppmaning att genom andelsteckning eller gåvor, genom personliga insatser av intresse och arbete hjälpa till att skapa ett nytt Årsta i ett de svenska kvinnornas eget hus.

Rätt och billigt.

(Forts. från sid. 2.)

På den korta tid, som stått oss till buds efter statsverkspropositionens avlämnande har det varit oss omöjligt att utarbeta ett enligt vår mening tillfredsställande löneförslag för de lägre lönegraderna. Vi har därför sett oss nödsakade att inskränka vårt här framställda yrkande till de lönegrader vid nyreglerade*) verk, där manlig och kvinnlig befattningshavare enligt kommittébetänkandet i lönehänseende äro likställda, dock med tillägg av elfte—fjortonde lönegraderna. Då nämligen för nävarande inom sistnämnda lönegrader ingen ordinarie befattning står öppen för kvinnor, skulle givetvis även befattningar inom dessa lönegrader kunna med tillämpning av lika-lönsprincipen öppnas för kvinnor, utan att detta skulle vålla någon merkostnad för staten. Ikraftträdandet bör givetvis också gälla alla med de ovan nämnda befattningarna jämförbara tjänster vid oreglerade verk.

Då vi nu inskränka oss till detta yrkande, vilja vi samtidigt uttala vår bestämda förhoppning, att frågan om kvinnornas löneställning även beträffande övriga tjänster snarast måtte kunna bringas till en för kvinnorna tillfredsställande lösning.

*) Uttrycket »nyreglerade verk» användes här för att beteckna sådana verk i vilka avlöningen är bestämd enligt sådana grunder, som fastställts i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk eller avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

Köp NABO till Eder nästa tvätt.

TIDEVARVET
för 1924.
Kostar endast
Kr. 5:50.
Presentkort
Sänd en postanvisning å beloppet jämte adress till Tidevarvets exp., Stockholm 2, eller prenumerera å närmaste postkontor.

Statens inkomster av spritförbrukningen.

Rusdrycksmedelsfondens åsyftade användning.

I andra kammaren har hr *Olsson* i Mora (f) m. fl. väckt en motion avseende att förverkliga riksdagens nykterhetsgruppers enhälliga beslut att icke blott motsätta sig de vidtagna begränsningar i rusdrycksmedelsfondens uppgifter utan ock att söka återföra denna fond till den ställning och funktion, statsmakterna vid dess inrättande åsyftade att giva densamma. De föreslå sålunda följande förändrade bestämmelser för rusdrycksmedelsfonden: Av statsverkets inkomster av brännvinstillverkningsskatt ,maltskatt, rusdrycksförsäljningsmedel och omsättnings- och utskänkningsskatt skall avsättas till särskild fond vad som för varje statsregleringsår överskjuter 84 miljoner kr. Enda sättet att få frågan på rätt bog är nämligen att låta samtliga utgående rusdrycksskatter inordnas under fondens bestämmelser.

Man får börja om från början, men då vid en maximigräns, ungefär dubbelt så högt belägen som den, vilken infördes vid fondens tillkomst. Motionärerna göra i detta sammanhang uttalanden om vilka utgifter som till fondens egentliga ändamål böra därifrån bestridas, sålunda i främsta rummet anslagen till upplysningsverksamhet i nykterhetsfrågan, till nykterhetsnämnderna, till bekämpande av olaga rusdryckstrafik, event. lån för bostadsändamål.

I första kammaren föreslår hr *Ljunggren* (f), att om riksdagen givit bifall till hr Olssons i Mora motion, samtidigt måtte beslutas, att en successiv nedskrivning under exempelvis fem år skall ske av det belopp, som enligt motionen skulle få ingå i den ordinarie budgeten, så att den övre gränsen av det sålunda nedskrivna beloppet blir högst 41,800,000 kr., d. v. s. samma belopp som av 1913 års riksdag fastställdes.

NABO, det självverkande tvättämnet med bensin.

MÖBLER
i olika modeller och träslag,
Billiga priser.
Egna snickeri- och tapetserareverkstäder
Björks Möbelaffär
Gamla Brogatan 30, Stockholm.
Telefon 88 41.

Bliv Medlem
i
Frisinnade Kvinnors Riksförbund

HONORINE HERMELIN.

Historia och dagspolitik.

"Historia *göra* de", lär Olof Rudbeck ha sagt om storhetstidens svenskar. Mot detta ville jag sätta ett ord, som samtalsvis engång under krigsåren föll från Harald Hjärnes läppar: "Världskriget, det är ju en episod!"

Oupplösligt sammanflätade och evigt kämpande gå genom allt vad historia heter två makter. Den ena är den "mäktiga ström, som välver våra öden", med massans och traditionens tyngd och oemotståndlighet, där världskriget blir en krusning på ytan därför, att förändringar i dess kurs betyder förändring i uppfattning, i kultur, ger sig tillkänna efter mått av århundraden, ja årtusenden.

Den andra makten är *nyskapelsen*, som från *en* punkt *gör* historia, och som kanske alltid, om vi alltid kunde följa den intill källan, springer upp hos *en* människa. Men då ordet, upptäckten från den människan blir *igenkänt* av de många, som det de frågat efter, arbetat för, då kan det bli en makt, t. o. m. stark nog att vända historiens djupa huvudström.

Är detta dagspolitik? *Ja* — om vi lyssna till hur det ordet egentligen är funtat. Politik — ordet är skapat av grekerna till att betyda: att handla för det hela i och genom alla medborgare. Till detta är lagt ett av tillvarons oftast upprepade och mest uppfordrande ord: *idag!* — ett ord, som i sitt allvar blott kan träffa en och en människa.

Men vilken annan klang har det ej fått ordet dagspolitik. En klang av tillfällighet, ansvarslöshet, "det frågas vad som är riktigt, det svaras vad som är möjligt". Hur djupt är icke — och var redan på hans egen tid — fallet från Platons ursprungsord om vad han kallade politik: störst och skönast av all vishet är den, som sysslar med att ordna stater och hem och som heter besinningsfullhet och rättrådighet.

Det är underligt. På historiens avstånd kunna vi se, hur mycket som hänger på dagspolitiska punkter. Vi kunna hisna inför allvaret i det "om" eller "om icke", som vi se skrivet över en ensam människa eller några människor i en viss situation, vi tjusas på ett obeskrivligt sätt, om vi någon gång kunna peka på datum eller klockslag, då historiens darrande kompassnål gjort ett bestämt utslag. Ja, vi kunna t. o. m. se det när det gäller grannarna. Vi peka på Englands nye premiärminister och säga: är han mannen, skall han mäkta? Och skall nog många människor känna igen hans ord, förstå att det är detta de mena och vilja, att ge Europas politik en ny riktning.

Men vår *egen dags* frågor, — vår egen historia, — kalla vi politik och handskas med därefter — gitta ej eller skämmas för att röra dem med ett finger, och så lämna vi dem i "dagspolitikens" våld. Ha vi sämre och oviktigare frågor än gångna tider, andra länder? Tätt framför oss ligger frågan om hela vår ungdoms undervisning. Det är min övertygelse, att dit historiens ström drivit den saken, hotar den — i *stort sett* — att skada vår ungdom till kropp och själ lika obönhörligt som de första årtiondenas industrialism i industrialismens länder. Hur många generationer skall den gå fram över, innan dagspolitiken mognat till att ställa sig däremot?

Icke i en, utan säkert i hundra praktiska dagsfrågor möter oss problemet om att *förmänskliga* det samhälle, som aldrig varit mänskligt, men som rusdryckerna gjort än omänskligare, och som maskinerna till sist tryckt sin stämpel på i stället för att tjäna.

Nu gäller frågan, om vi mena, att en samarbetning, sammangjutning av vad män och kvinnor ha att ge vore nyttig, alltså oumbärlig för samhällslivet — om vi mena det och vilja taga konsekvenserna.

Och nu frågas oss: är världskriget en episod, eller vad har det haft att säga oss, vi överlevande? Vad ha vi att i dagspolitik, d. v. s. i ofrånkomlig handling svara på det fruktansvärda "idag", som världspolitiken vänder mot oss?

Ett är visst. Dagspolitik ska-

HEMMET.

Av *Albert Kinros.*

Från engelskan av *Ellen Rydelius.*

För tusende gången, medan han gick över gräsplanen framför sitt hus, såg han ömt upp och lät blicken vila på huset. Det fanns där alltid, alltid vackert, alltid ett poem i tegel och sten och egendomliga, suggererande konturer. Det var som ett levande väsen för honom numera efter alla dessa år, och i april måste han lämna det. Värden behövde det för något eget kyligt ändamål. Bartram hade bjudit honom pengar, han hade med en viss bestämdhet låtit honom förstå, att han var förtjust i huset. Värden förstod det icke. Han hade andra planer. Den andres tid var slut. Värden hade icke behov av pengar, varför då förnya kontraktet? I tjugoett år hade Bartram bott på Dowson's — så hette villan — och det var det första hem han någonsin haft.

I dag stannade han och mindes, hur de hade funnit huset. Det hade varit veckor av tråkigt letande. Husagenter hade ljugit för dem, annonser hade vilselett dem, de hade åkt hit och dit och alltid funnit någonting omöjligt. De hade sett huset, som var hopbyggt med en gästgivargård och var en skottavla för alla söndagsfirare och fridstörare. Det fanns hus på dålig mark eller hus, bygda i ett kärr. Det fanns splitternya hus, som redan nu voro färdiga att falla i spillror och trista gamla hus, som invändigt gjorde en kuslig till mods. Dowson's hade varit idealiskt, de hade förälskat sig i det genast, och ingen utom de visste hur idealiskt Dowson's var. Agenten hade föraktat det. Han lät dem får det med en axelryckning. Värden hade varit tvivelaktig, det var gammalt, ensligt och avlägset från allting som folk ville ha, ingen gas, ingen väg och vatten från en brunn. På vintern kunde de bli insnöade och på sommaren uppbrända. Han hade skrattat åt dem och de hade dolt sin iver. De voro unga och nygifta då och mycket lika de naiva paren i skämttidningarna.

Väg hade anlagts, vatten hade inletts, varmt och kallt vatten. De hade icke brytt sig om gas, då de föredrogo lampor. Varje nyförvärv hade utmärkt ett trappsteg i hans bana, och som hustrun icke hade något barn att älska, älskade hon hemmet. Deras första inköp, maskingjorda saker eller drägliga imitationer, hade givit plats för äkta saker. Rum efter rum hade de gått uppåt, möbel efter möbel. Själva huset var förtjusande både utvändigt och invändigt. Då hon dog, var det möblerat som de hade planerat, som hon hade drömt. Han hade bott ensam här i dessa fem år och funnit henne om och om igen i allt han rörde vid. Bland påskliljorna, som hon hade planterat vid strömmen utanför, i rosorna, som klättrade uppför valvet framför bron, i de gula jasminerna, som blommade på vintern. Hans egen älsklingsplats var en trappa upp. Han hade gjort bokhyllorna och betsat dem och byggt in dem. Hennes katt satt uppe hos honom på kvällen, de två gamla tjänarna pratade i köket, annars var huset tyst. I nästa månad skulle de allesammans köras ut och måste börja ett nytt liv någon annanstans.

Då han kom fram till huset, fann han värden tillsammans med en dam i grått. Hans första intryck av henne var: En smärt kvinna i duvgrått med fin hy och stillsamma grå ögon, näsan och munnen voro fint skurna, händerna små och vita. Mellan paret stod en liten pojke inkrupen. Han såg blyg och fågellik ut.

»Min svärdotter, mrs Ince», började värden, »detta är mr Bartram.»

Bartram bugade sig och väntade.

»Jag ville att mrs Ince skulle se på huset, hon och unge Kit här ha kommit för att bo på Dowson's. Jag börjar bli gammal och vill ha dem i närheten. Jag har givit dem huset. Ni har funnit det trevligt och hemlikt, det är en bra väg nu och vatten tack vare er, mr Bartram. Jag avstår från sista kvartalshyran, ni är min gäst till dess, det är inte mer än rättvist.»

Han var en tjock, rödbrusig man, och Bartram hade aldrig känt honom som mänsklig varelse förut. De hade haft affärer tillsammans.

»Om mrs Ince vill komma med mig, så skall jag visa henne omkring», sade Bartram, »och så ha vi unge herr Kit.» Han log mot den lille pojken, som förundrad tittade upp. Bartram tyckte om barn. Den lille pojken såg det och kom käckt fram.

Bartram höll upp dörren åt dem.

»Här är ingenting att dölja», sade han,» kanske ni kan klara det ensam.»

»Jag tror vi kunna det», sade mrs Ince. Det var första gången hon talade. Han stannade kvar med värden, mr Ince.

»Hon är änka», sade mr Ince, »efter min äldste son. Måste göra något för henne. Han gjorde inte något vidare.»

Mr Ince tände sin pipa. »Ni tillåter väl?» frågade han.

»Jag röker överallt», sade Bartram. — jag kunde inte ha fått någon bättre.»

»Ni har varit en utmärkt hyresgäst

Bartram sade något. Det var kanske litet oredigt.

»Har ni hittat någon annan bostad?» frågade värden.

»Nej, jag har inte gjort några planer. Jag kanske flyttar till en stad, eller jag kanske far ut på resor», sade Bartram.

»Man blir möglig här», sade värden. »Jag känner det själv ibland.

Kit och damen i grått kommo tillbaka.

»Ni älskar det här huset», sade hon lugnt, »ni har gjort det mycket vackert.»

»Jag har bott här i tjugoett år», svarade han. »Det var vårt första hem.»

Mrs Ince stod tyst, men det var ingenting mer att säga.

Så lämnade de honom. Och nu kände han för första gången helt och fullt, att hans tid var ute och att hans liv på Dowson's var slut. »Det är bäst att komma över det fort», tänkte han. »Jag skall flytta möblerna och så kan hon komma när hon vill.»

Han skrev till henne på kvällen och morgonen därpå fann han henne och unge Kit promenerande på ängarna. Det var dilammens tid och Kit var djupt intresserad.

»Jag var just på väg till Elmsford för att tala med flyttkarlarna», började han.

»Jag visste inte alls hur det var», svarade hon, »och när mr Ince erbjöd mig huset, tog jag naturligtvis emot det.»

De skildes åt. Och hur det var, så gick han inte till Elmsford den morgonen, utan satt på en stätta och betraktade huset.

Han kunde se det invändigt och utvändigt och det rymde hans ungdom och hans medelålders alla kraftiga år. Han skulle bli en gubbe, då han lämnade det, tänkte han. Det kanske skulle gå så.

Dag efter dag uppsköt han det där besöket i Elmsford och åter mötte han mrs Ince och unge Kit. Om och om igen.

—Jag vet inte, hur jag skall göra med möbler», sade hon den tredje gången. »Era äro så utmärkta, så absolut de enda möjliga.»

»Ja, det tog oss åratal», svarade han långsamt.

»Om det fanns något annat hus . . .» och så tystnade hon.

»Varför inte skaffa ett annat hus och lämna detta åt mig, jag vill köpa det, det är ert nu.»

»Jag känner, att jag borde *ge* er det.»

Hon hade icke talat impulsivt — det var en tanke, som hade mognat. Hon förstod hela den komplicerade situationen. I olikhet med sin svärfar, förstod hon.

»Naturligtvis har jag ingen verklig rättighet», började han.

»Ni har alla rättigheter», svarade hon. Hon hade sagt sitt ord.

Det var en plan, som starkt tilltalade honom. Hon kunde få vilket hus som helst inom rimliga gränser. Han skrev till henne för andra gången och formulerade sitt anbud på papperet.

Nästa sammanträffande var med Kit ensam, Kit, fri och obevakad, och lyckligt borta från all uppsikt.

»Vad skall jag göra?» frågade Bartram och talade mer till sig själv än till barnet.

»Gifta er med mams», svarade Kit behändigt. Han fann det mycket enkelt.

»Skulle du bli belåten då?» frågade Bartram leende.

»Jag vill se alltsammans igen, sedan skall jag svara.»

Han tog Kit hem med sig och tillsammans gingo de på upptäcktsfärd i huset. De sågo alla vinklar och vrår, skåpen, gömställena, de gamla ek- och valnötsmöblerna, kistorna klädskåpen, stolpsängarna och porslinet. Och sedan kom turen till de två gamla tjänarna i köket, som båda tycktes höra dit och falla Kit i smaken. Han valde ut sitt rum, det var gästrummet. Han satt i en djup fönstersmyg och såg ned på strömmen, han betraktade törnrosorna och påskliljorna. »Jag känner inte igen de andra», ropade han, »och jag skall paddla i vattnet så snart som vädret är varmt och mams låter mig få det.» Han klättrade omkring på bokhyllorna, såg på tavlorna, öppnade och stängde lådorna, som rymde Baltrams papper. »Ni skall bo här», sade han och pekade på det rum Baltram gjort i ordning åt sig, »och mams och jag skola bo därnere.» Och slutligen, som en sista godbit, fick han komma in i laboratoriet, som en gång varit en utbyggnad, men nu stod fullt färdigt och möblerat. Kit var idel ögon och frågor.

»Vad skall det här vara till och det här?» frågade han.

»Det är medicin, jag arbetar här», svarade Bartram. »Jag är en slags doktor, men jag botar växter och träd i stället för människor.» Så beskrev han det forskningsarbete, som hade givit honom karriär och ryktbarhet, som hade skapat detta hem.

Kit hade slutligen sett alltsammans och han var belåten.

»Nå, måste jag gifta mig med mams?» frågade Bartram, då de tryckte varandras händer.

»Jag skall fråga henne», sade Kit och travade iväg. »Jag skall komma tillbaka med svaret.»

Bantram tänkte icke på modern, men på gossen. De hade aldrig haft någon, det hade aldrig fötts något barn i huset, i stället . . . Alltsammans föreföll en smula livlöst, då han kom tillbaka.

Följande vecka fick han ett brev från mrs Ince. Hon hade hittat ett hus och hennes svärfar hade varit medgörlig. Det låg inte allt för långt bort. Det hette The Gables, kanske Bartram kände till det? I så fall skulle han säga, om hon varit för snål. Det var inte alls något dåligt hus, men det hade stått tomt och varit försummat, fukten och kylan hade tagit överhand, ägarna voro villiga att sälja det. Han kunde träffa agenten där. Hon skulle i så fall bli mycket nöjd.

En viss nyfikenhet grep honom, då han läste brevet. Kanske han skulle ta en avsickare över dit, kanske det i alla fall kunde duga åt honom? Detta lilla budskap hade ökat hans onda aningar, han hade ingen rätt att köra ut henne, att leka med hennes känslor . . . Han kände mycket väl till huset, Hunts hade bott där. Han hade icke tyckt om Hunts, han hade gjort vad han kunnat för att undvika dem. Huset var, så vitt han kunde minnas, något likt dem, praktiskt och på ett inskränkt sätt bekvämt. Allting snyggt och rent, men det saknade detta obeskrivliga — var det behag, var det charm? — som skulle ha tilltalat honom. Han kom ihåg, hur de hade byggt en stor bur kring ett körsbärsträd för att hålla fåglarna borta, man klev upp för en stege, öppnade en dörr och stod invändigt. Det var mycket behändigt påhittat, men det förstörde trädgården. Han kände ingen lust att bo där efter dem, men ändå, det lönade ju att titta på det.

Han gick dit på eftermiddagen och fann mrs Ince i det tomma huset i färd med att besluta sig. Dörren stod öppen. Hon hade fått nycklarna. Kit var på upptäcktsfärd i trädgården, sade hon som svar på hans fråga.

»Vi ha blivit riktigt goda vänner», tillade han, »Kit och jag. Han har kommit mig att känna mig så ensam i huset. Sådana här ungdomar äro så livliga. Vi, eller rättare sagt jag undrar ibland om jag inte är alldeles slut.»

Han talade med henne förtroligt och öppenhjärtigt, det tycktes som om han känt henne mycket länge. Hon var återigen klädd i grått, rak och smärt, och hon såg längre ut än vanligt i det tomma husets nakna rum. Han kände fuktigheten, den unkna, instängda luften.

»Ni kan inte bo här», sade han slutligen.

»Det är bättre än vi varit vana vid. Jag har aldrig haft något som riktigt tillhört mig.» Och då han tyst väntade, förklarade hon: »Vi hyrde möblerade villor eller möblerade rum.»

De gingo genom hallen tillsammans. Det bästa rummet hade franska fönster, som vette mot en ovårdad trädgård. Uppkrupen i buren kring körsbärsträdet satt unge herr Kit. De upptäckte honom båda.

»Han tycks ha mycket att göra», sade Bartram.

Hon blickade tankfullt ut i trädgården. Och så hände det besynnerliga. Bartram gick ett steg närmare henne.

»Jag vill ha er — er och gossen», sade han. Han tycktes icke ha någon hand med i detta. Det kom oväntat, upproriskt, det var ett utbrott av krafter, som lågo djupt inom honom. Han tog ett steg närmare.

»Jag vill ha er, er och gossen», upprepade han och såg tårar tränga fram ur hennes grå ögon.

Hon svarade icke ,utan stod endast stilla. Hon ryggade icke tillbaka för honom, hon grät tyst.

Han visste vad hon måste känna, om han fick döma efter sina egna känslor. De hade skakat upp honom och vänt upp och ned på hans gamla jag. Han tycktes ha blivit många år yngre. Han väntade, betraktade henne och vakade över henne i en ny stämning av lycka, tills Kit kom inrusande och ropade utan förberedelser:

»Jag frågade mams och hon sade nej!»

»Kanske hon har ändrat sig», sade mrs Ince. Hon torkade sina ögon och kysste den lille, innan de gingo sin väg. Och medan de vandrade tillbaka tillsammans, förbi Dawson's, förbi huset, som låg vid strömmen, sade hon:

»Ni ger mig ett hem, jag ger er ett barn, något, som ingendera av oss haft.»

Då tog han hennes arm. Det var första gången han vidrörde henne.

---

pas icke på en dag. Därbakom ligga alltid långa och genomträngande processer: presonlighetens mognad — eller icke mognad, den allmänna opinionens mognad — eller förfalskning.

Är det så, att i historiens springande punkter så gott som alltid står *en* människa, då är det nog också så. att den människan än i dag liksom Cincinnatus tages från plogen till sin diktatur. Jag menar en människa, som *kan* sitt arbete och *gör* det, och som därifrån har lärt hur man handlar för *det hela* — d. v. s. hur man lämnar alla andra hänsyn än en saks egna.

Men vi, vi många, som sannolikt aldrig komma att inför historien föra dagspolitikens talan — vad betyder då vi? Vi *äro* — den allmänna opinionen. Så snart man på allvar ser efter tidernas tecken, ser man plötsligt hela horisonten skymmas av den väldiga gestalt, som heter den allmänna opinionen. Man undrar om den är vävd blott av töcken, om den är den store Böjgen, eller om därinne bor en själ. På detta hänger allt. Finns därinne en själ, d. v. s. *själar,* med själens första och sista egenskap *att reagera blott inför det äkta* — därpå hänger det. Skall den allmänna opinionen bland nio falska toner urskilja den enda äkta, skall den då också vara framme, vara redo, därför att den lagt ett arbete bakom — när det heter: *Idag* — nu eller aldrig.

Lösnummer av

TIDEVARVET

säljes bl. a. av:

STOCKHOLM:
Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs Torg.
Dagens Nyheters filialkontor, Hornsgatan 1 och Stureplan 13.
Stockholms-Tidningens filialkontor, Hornsgatan 36, Odengatan 71 och Kungsbroplan 2.
Stockholms Tidningskontor, Hamngatan 7.
Södra Tidningskontoret, Södermalmstorg 7.

GÖTEBORG:
H. T.-Centralen.

UPPSALA:
Allmänna Tidningskontoret.
Nya Tidningskontoret.

ESKILSTUNA:
Lars Andersson, Rinmanstorg.
Bernh. Hellström & C:o, Nybrogatan.
Hjelte & Johansson, Drottninggatan.
Handl. Höglund, Nybrogatan.
Alma Johansson, Köpmangatan.
Ida Liljedahl, Köpmangatan.
F. W. Solgren, Kungsgatan.
Alfr. Ström, Drottninggatan.
Rydberg & Rosenkvist, Tunnelgatan.

STRÄNGNÄS:
Storgärdets Cigarraffär, O. Gustavsson, Regementsgatan 106.
Gustav Beckmans Tobakshandel, Hospitalsgatan.
Emy Falks Cigarraffär, Trädgårdsgatan.

TORSHÄLLA:
Anna Lindskog.

LUND:
Rud. Jepsons Tobakshandel, Klostergatan.
Bokstugan, Grönegatan.

ARBOGA:
J. O. Lindströms Cigarr- och Tidningsaffär.

Dessutom i de flesta cigarraffärer samt genom Pressbyrån i dess kiosker och å tågen.